

13 Epätavanomaista sotataittoa Ukrainan sodassa_mixdown

Äänitteen kesto: 37 min

Litterointimerkinnät

Haastattelija:	Marko Palokangas
Vastaaja 1:	Elias Oikarinen
Vastaaja 2:	Pasi Autio
Sa- (sana)	Sana jää kesken Epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	Sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	Useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	Kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

[musiikkia]

Intro: Kuuntelet Maanpuolustuskorkeakoulun Sotataidon ytimessä –podcastia. Jaksoissa sotataidon asiantuntijat keskustelevat ajankohtaisista yhteiskuntaan ja sen turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä.

Marko Palokangas: Tervetuloa kuuntelemaan operaatiotaidon ja taktiikan podcastia. Minä olen sotilasprofessori Marko Palokangas ja tällä kertaa kanssani keskustelemassa ovat epätavanomaisen sodankäynnin ammattilaisina everstiluutnantti Elias Oikarinen ja everstiluutnantti Pasi Autio. Tervetuloa molemmille.

(Pasi Autio): Kiitoksia.

(Elias Oikarinen): Kiitos.

Marko Palokangas: Olemme sotataidon ytimessä, sillä tässä jaksossa keskustelemme epätavanomaisesta sotataidosta ja sodasta etenkin Ukrainan sodan näkökulmasta. Podcastissa keskitytään sodan epätavanomaisiin piirteisiin, tapoihin ja ilmentymiin laajasti, mutta ennen kaikkea Ukrainan sodan esimerkkien avulla.

Epäsuoraa lähestymistapaa, epäsymmetristä tai epätavanomaista sodankäyntimenetelmää ja keinoja on käytetty yleensä hyväksi silloin, kun käsitetään, että vastustajaa ei pystytä kohtaamaan tavanomaisin keinoin. Pääsyyinä tähän epätavanomaisten menetelmien käyttöönottoon sotataidollisesti on yleensä puuttuva kyky hankkia tarpeellinen poliittinen tai sotilaallinen voima, joka mahdollistaisi vastustajan suoran kohtaamisen. Epätavanomainen tai epäsymmetrinen osapuoli toivoo voivansa kestää vihollisen taholta tulevan paineen toimimalla epätavanomaisesti ja hyödyntämällä muita keinoja kuin puhtaasti sotilaallista voimaa. Oikean epäsymmetrisen lähestymistavan valinta voi ainakin teoriassa mahdollistaa jopa ylivoimaisen vihollisen kohtaamisen. Tai jopa suurvallan vihollisen kohtaamisen, mikä on lähes toivoton tehtävä tavanomaisin sotilaallisilla keinoin.

Pasi ja Elias, teillä on aika pitkä kokemus molemmilla kansainvälistä tehtävistä, kansainvälisestä kriisinhallinnasta, jossa olette varmasti kohdanneet epätavanomaisen sodankäynnin piirteitä osana viimeaikaisia kriisejä tai sotia. Miten esimerkkien valossa voisitte luonnehtia näitä kokemuksia? Löytyykö sieltä sellaisia, mihin liittyy epätavanomaisuutta sodankäynnissä? Jos alotetaan vaikka Pasista.

Pasi Autio: Mä olisin tähän nykyiseen tilanteeseen liittyen tämmösen laajemman hybrdivaikuttamisen mahdollisuuksien kautta lähtemässä tätä. Nythän viime aikoina uutisissa on kovasti keskitytty tähän Ukrainan tilanteeseen ja Euroopan tilanteeseen. Mutta laaja-alaiseen vaikuttamiseen Afrikka tarjoo erittäin laajan kentän. Ja sitä siellä tapahtuu parasta aikaa. Se, miten se sieltä vaikuttais Suomeen tai Eurooppaan, niin se on hitaampaa. Mutta kyseessä on nytten aikajana ja mittakaava esimerkiksi, miten Venäjä haluais Euroopan yhtenäisyyttä hajottaa.

Tästä konkreettisenä esimerkkinä sekä YK että Maailmanpankki, Maailman terveysjärjestö ovat arvioineet, että Afrikan nykyinen väkimäärä, joka on noin 1,1 miljardia, tulee kasvamaan jopa 2,5 miljardiin tässä seuraavan parinkymmenen vuoden aikana. Fakta on myös se, että esimerkiksi Länsi-Afrikassa, jossa Mali nyt on ollu esimerkiksi kovasti tapetilla, siellä Länsi-Afrikassa merkittävin proteiininlähde on Guineanlahden kala. Ja käytännössä se Guineanlahti on tällä hetkellä kalastettu tyhjäksi. Nyt sitten tämmönen massiivinen väestönkasvu ja pakolaisvirran ohjaaminen Eurooppaan on sitä kautta yksi vaikutuskeino, johon on mahdollisuuksia. Ja jos siel on siis miljoonia ihmisiä on se potentiaali, niin se saattais aiheuttaa sitten Euroopassa merkittävää murhetta.

Ja miten tämä liittyy nyt Venäjään, niin yhteistoiminnassa Kiinan kanssa, Kiinanahan on pitkään vaikuttanut Afrikassa jo hyvinkin laajasti, hankkinu omaisuuttaan. Ja tästä sanotaanko päiväntasaajan tasalta Afrikka on menossa joidenkin arvioiden mukaan katki. Sudanin rannikolle, Intian valtamerelle on merkittäviä satamahankkeita. Siel on öljyputkia, teollisuutta tuetaan, rautateitä rakennetaan. Venäjä Wagneriin tai muiden toimijoiden toimesta on viimeisen vuoden aikana vaikuttanu merkittävästi Keski-Afrikan tasavallassa, Nigerissä, Burkina Fasossa ja viimeks Malissa, jossa hallitukset on sit kääntyny länsimaita, EU:ta vastaan. Ja tässä kevättalven aikana esimerkiks tän Wagnerin toiminnan seurauksena niin esimerkiksi EU:n koulutusoperaatio ja YK:n rauhanturvaoperaatiot Keski-Afrikan tasavallassa jouduttiin keskeyttämään.

Marko Palokangas: Hyvä. Afrikka on hyvä esimerkki tästä. Ja nyt Elias, sinullahan on kokemusta myöskin tuolta Malin operaatiosta. Niin oletko eri linjoilla mitä Pasi tässä sanoi, vai pystytkö syventämään näitä Pasiin esittämiä näkemyksiä?

Elias Oikarinen: Kiitos Marko. Mä palaan tohon kehystämiseen, miten tää aihepiiri kehystettiin ja mun mielestä se on siinä mielessä hyvä, että se antaa ilmaa ajatukselle. Ja mä nyt oon vähän kriittinen itseäni kohtaan ja yleensä sitä, että se oma kokemusasiatuntijuus tietystä operaatiosta tai tietystä toimintaympäristöstä antas kritiikittä ajattelun kulmakiviä. Siinä tapahtuu helposti peiliefekti, että se, mikä kokemuksena, nehän on hyvin voimakkaita kokemuksia olla kentällä, kokemuksena on ollu itselleen voimakas, niin luo itselleen tulkintakehyksen maailmaan ja taistelutilan tapahtumiin sitä kautta. Ja siinä pitää olla todella tarkkana.

Mutta jos mä meen tähän aihepiiriin ja otan tosta tavallaan ton Pasiin strategisen tason lähestymiskulman, fokusoidaan sitä vähän Ukrainaaan. Niin mua henkilökohtasesti kiinnostaa tiedon luonne ja tiedon luonne ymmärryksenä, jonka taustalla on paljon informaatiota ja ihan yksittäistä dataa.

Marko Palokangas: Sen verran keskeytän, sinähän tutkit juuri tätä aihetta paraikaa omassa väitöstutkimuksessasi.

Elias Oikarinen: Niin, ja jokainen puhuu siitä, mikä on itselleen rakkainta ja sen ajattelin valita. Fokusoidaan siihen Ukrainaaan, niin mun mielestä on kaksi mielenkiintoista esimerkkiä vuodelta 2014 ja nyt viime ja tältä vuodelta, jotka koskee vaikuttamista ymmärrykseen. Venäjän suorittama Krimin kaappaushan oli nimenomaan ymmärryksen sekottamista. Ja siinä välineenä oli tämmönen mä voisin sanoa sotilastrateginen, strateginen peiteoperaatio, jossa säilytetään uskottava kiistettävyyttä. Ja sekoitettiin päätöksenteon pakkaa. Ei välttämättä sotilaallisen tilannekuvan pakkaa.

Marko Palokangas: Kenen päätöksenteon?

Elias Oikarinen: Poliittisen päätöksenteon.

Marko Palokangas: Ja tarkoitat ehkä laajemmin koko esimerkiksi Euroopan yhteisöä, läntistä yhteisöä?

Elias Oikarinen: Joo, näin. Totta kai nyt mun täytyy korostaa, että ne on alustavia havaintoja ja tää vaatii tutkimustietoa, että tässä saa olla kuulija kriittinen. Mutta vastakkainen esimerkki ikään kuin siitä ymmärryksen vahvistamisesta oli itse asiassa viime joulukuusta lähtien, kun Yhdysvaltain tiedustelujärjestelmä toi julkisuuteen arvioitaan, että on olemassa ainakin jonkinlainen todennäköisyys siitä, että Venäjä hyökkää Ukrainaaan. Ja sitä arviota tuotiin johdonmukaisesti julkisuuteen. Tää on todella poikkeuksellista.

Että täytyy mennä vuoteen 1916, kun Yhdysvaltain presidentti Wilson käytti brittien radiotiedustelun sieppaamaa sanomaa, jossa saksalaiset tarjos Meksikolle tukea ja liittolaisuutta ja mahdolliseksi palkintoja sitten menetyistä osavaltioista Yhdysvalloissa. Ja tää tiedon julkistaminen pieneltä osaltaan vaikutti Yhdysvaltojen liittymiseen ensimmäiseen maailmansotaan. Mutta nythän tämmöset analogiat on hirveen vaarallisia, koska koko mediatila ja tekniikka on muuttunu. Mutta näitä on ehkä ollu, mut tää on siinä mielessä ainutlaatusta ja varmasti tulee hyvää tutkimusta tästä. Nää oli nää mun pointit että peitetään ja paljastetaan.

Marko Palokangas: Eli tieto on valtaa tässäkin suhteessa, myöskin epäsymmetrisen lähestymistavan mukaan. Mä tartun itse asiassa tähän, mitä Pasi ja itse asiassa sinäkin Elias sanoit tuossa äsken. Tää Afrikan tilanne jää osana tätä Euroopassa vallitsevaa sota, jota tällä hetkellä käydään Ukrainassa, on hyvin mielenkiintoinen yhtälö. Koska ihan viime päivinä on esitetty arvioita siitä, että yksi Venäjän, siis koko Kremlin, suuri strateginen tavoite voisi epäsuorasti olla vaikuttaa Ukrainan kautta esimerkiksi Afrikkaan pakolaisvirtoihin.

Ja se liittyy taas siihen, että Ukraina on yksi maailman suurimpia, jollei tällä hetkellä jopa Euroopan suurin viljanviejä. Ja nyt kun koko Mustameri ja Asovanmeri on käytännössä Venäjän meren herruuden hallinnassa tai

kauppamerenkulku on vähintäänkin estetty tai jopa totaalisen mahdotonta tällä hetkellä, niin voidaanko me nähdä Ukrainan kautta, että sillä olisi vaikutus esimerkiksi siihen, että tätä Afrikassa erityisesti tarvittavaa ukrainalaista viljaa, jos sitä ei saada sinne, eikä Intiasta tai muualta saada täydennettyä sitä vajetta, niin sieltä hallitsematon pakolaisvirta nälänhädän vuoksi suuntautuisi Eurooppaan? Joka olisi yksi epäsuora lähestymistapa saattaa sitä Euroopan hajaannusta tai muuta aikaiseksi Venäjän suhteen. Miten te näette tän asian?

Pasi Autio: No onhan ruoanpuute kautta historian myös Suomen historiassa aiheuttanu siirtolaisvirtaa tai pakolaisvirtaa. Nyt tässä ehkä Afrikan tapauksessa merkittävää on se, että siellä se ihmismassa on siis lukumäärältään todella suuri. Joten väkisinkin siellä on suuri potentiaali massiiviselle tai suurehkolle Eurooppaan suuntautuvalle pakolais- tai siirtolaisvirralle. Tää sama virta ni tähän tukee myös sitten järjestäytyntä rikollisuutta sen ihmisalakuljetuksen ja muun salakuljetuksen muodossa nyt näkemättä mörköjä joka suunnassa ja kaikkia salaliittoteoriamahdollisuuksia. Mutta suuri massa aiheuttaisi EU:n sisäistä eripuraa varmastikin vastuunjaosta, kuten tässä aikaisempina vuosina on nähty.

Vähän tähän liittyen, niin ku Elias puhu siitä 2014 ja tiedon määrästä. Niin nythän tässä vallitsevassa tilanteessa, mikä Ukrainan sodassa on, Ukrainahan on hallinnu mediatilaa kohtuullisen hyvin ja saanu viestiä läpi. He ovat oppineet siitä, koska 2014 kun se tapahtu, niin esimerkiksi Etyjin, siis Euroopan turvallisuusyhteistyöjärjestön piirissä venäläiset olivat valmistautuneet tämmöseen informaationsodankäyntiin ja he vahvistivat Etyj-edustustoaan silloin. Ja silloin 2014–15 saivat oman viestinsä Eurooppaan läpi ja Ukraina ei saanut. Joten nyt mentiin vähän Afrikasta ohi, mutta palasin tähän tiedonvirtaan. Eli siihenkin tähän tiedon hallintaan pitää valmistautua epäsuorassa vaikuttamisessa.

Marko Palokangas: Mites Elias?

Elias Oikarinen: No mä nyt voin vedota omiin kokemuksiin kriisinhallintatehtävässä, jossa oli selkeesti nähtävissä pitkäaikaiset muutokset ilmastossa ja niitten heijastuminen paikalliseen turvallisuustilanteessa ja sitä kautta myös pakolaisvirtoihin.

Mutta vaikka me upseerit ollaan kaikkien alojen asiantuntijoita, niin kaikessa loogisessa päättelyssä pitää muistaa, että tarkastetaan ne perusoletukset. Katotaan, mistä lähdetään johtamaan johtopäätöksiä. Ja tässä on aina se ongelma, että me nähdään esimerkiksi Venäjän toiminnassa joku tarkoituksenmukaisuus ehkä omista lähtökohdista lähtien. Tässä arvoisat entiset tiedustelupäälliköt ja Martti J. Kari, kumppanit on ehkä parempia asiantuntijoita.

Mutta kiistatontahan on se, että tällä Ukrainan tilanteella on selkeet heijastusvaikutukset maailman talouteen, ruokahuoltoon ja keskinäisriippuvuuteen. Sitä ei voi kiistää. Mutta mä en itse lähtis ketjuttamaan kovin paljon tällasii ajatusleikkejä.

Marko Palokangas: No nyt me olemme aika strategisella tasolla keskustelussa tällä hetkellä. Mennään vähän syvemmälle siihen Ukrainan sotaan ja taisteluihin siellä Ukrainan rajojen sisäpuolella. Lyhyenä johdatuksena seuraavaan teemaan on tämän symmetrisen epäsymmetrisen sodankäynnin erojen toteaminen. Joka voitais itse asiassa yksinkertaistaa valtiollisten asevoimien väliseen vertailuun. Ja nyt

vertailun lähtökohtana meillä tässä on Ukrainan puolustusvoimat ja Venäjän asevoimat.

Tää yksinkertaistava näkemys kuitenkin jättää paljon piiloon sellaisia tekijöitä ja laadullista määrittelyä, joka oleellisesti liittyy siis symmetrisen ja epäsymmetrisen sodankäynnin vuorovaikutukseen. Pelkkä voimasuhde ei esimerkiksi anna oikeutta välttämättä muodostaa välitöntä kuvaa siitä, että onko kyseessä nyt symmetrinen asetelma vai ei.

Nyt me ollaan kuitenkin nähty se, että Venäjän asevoimat lähti hyökkäämään vähän lähteestä riippuen tai tulkinnasta riippuen vajaan 200 000 miehen joukolla. Joka oli organisoitu pataljoonan taisteluosastoiksi ja sitä tukevaan tietysti kalustoon, pääosin mekanisoituun vaunukalustoon.

Ja Ukrainan puolustusvoimat ovat organisoituneet ehkä siitä Krimin anneksaatiosta vuodesta 2014 lähtien enemmän ja enemmän paikallispuolustuksen mukaisesti. Yhtymät ovat sijoitettu sinne Itä-Ukrainaan, mutta nyt jo merkit viime joulukuusta lähtien antoivat olettaa, että jotakin tapahtuu. Jotakin suurta on tulossa, kun Venäjän asevoimat keskitti joukkojaan.

Miten te näette tämän lähinnä nyt ihan jo operaatioiden tai operatiivisen ja taktisen tason näyttämönä epätavanomaisuuden tai epäsymmetrisyyden näkökulmasta, kun ootte sotaa seurannut? Alotetaan vaikka Pasista.

Pasi Autio: No tosi karkeesti, nyt otetaan ihan tää miesmäärä, ni riippuen nyt, miten paljon lasketaan, niin se on ollu karkeesti ehkä 1:2, jos koko massa lasketaan. Venäjä kuitenkin ei keskittänyt voimaansa sillä tavalla, että olis ollu selkeitä painopisteitä. Joka osaltaan sitten on mahdollistanu Ukrainalle tämmösen epäsuoran lähestymisen, iskut pienillä osastoilla, jonkun kaltaisen kotikenttäedun hyödyntäminen sissitoiminnan tapaan tai näin jos tätä voidaan kuvata.

Ja merkittävää tässä epäsuoran lähestymisen näkökulmasta mun mielestä on tää, mistä jo Clausewitz ja muut suuret sotateoreetikot on joskus puhunu. Tämmönen vallan kolmijako, jotta operaatiolla olisi edellytykset onnistua. Ni siihen tarvitaan sekä poliittinen tahto, kansan pitää tukea ja asevoimien pitää olla sitä mieltä, että tää on sotimisen arvonen taistelu. Ukrainalla tää on toteutunu, Venäjällä ei.

Marko Palokangas: Eli tämä klassinen toteamus siitä, jonka Napoleon taisi aikanaan sanoa, että sodassa hengen suhde materiaan on 3:1. Ja sillä henkisellä kyvyllä taistella, maanpuolustusta tahdolla on itse asiassa todella suuri merkitys. Kuten olemme nyt Ukrainan puolustusvoimien toiminnan puolesta nähneet. Ja vastakkainen esimerkki ehkä sitten tämä moraalinen rappio, sotarikokset ja muut esimerkit osoittavat sitä, että Venäjällä sitä henkistä kykyä asevoimillaan ei välttämättä ole. Mites Elias näkee?

Elias Oikarinen: Jos ajatellaan vielä tämä Venäjän toiminta, jota on paljon ruodittu julkisuudessa, itse kuitaan sen sillä tavalla, että niin sodit kuin harjoittelet. Ja on siellä paljon muutakin systeemistä epäonnistumista. Joten jos luodaan sitten se katse siihen Ukrainaan, ni silloin puhutaan ensin, että mikä on se sodankäynnin päämäärä ja tarkoitus. Tavallisen kansalaisenkin kohdalta, että onko sota oikeutettua. No tämä Ukrainassa on.

Sen jälkeen me voidaan ruveta miettimään, että mikä on epätavanomaisen sodankäynnin tai tavanomaisen ja symmetrisen ja epäsymmetrisen lähestymistavan osuus. Ja nyt tulkintakehyksessä mä en lähtis siitä, että me valitaan joku iskusana, vaan katsotaan kokonaisuutta suhteessa niihin tavoitteisiin. Mä sanoisin, että suhteessa niihin tavoitteisiin Ukraina käyttää tarvittaessa epätavanomaisia keinoja. Josta on viitteitä julkisten lähteiden perusteella. Ja pyrkii myös siihen voimatasapainoon, jossa on tärkeä osuus sillä länsimaisella aseavulla.

Marko Palokangas: Joo ja itse asiassa tästä nyt on hyvä vielä vähän syventää. Pasi nosti esimerkkinä esimerkiksi tämmöset sissitoiminnalliset keinot. Nythän viime aikoina on nähty Ukrainan puolustusvoimien toimineen ehkä enemmän juuri sen Venäjän asevoimien heikkouksiin vaikuttamalla eikä siihen kovaan kärkeen. Onks tää yks semmonen esimerkki, jota voitais luonnehtia epäsuoraksi lähestymistavaksi?

Pasi Autio: No epäsuorassa tavassa se kohteen valinta perustuu ehkä kahteen näkökulmaan. Omien tappioiden välttämiseen ja mahdollisimman suureen tuho vaikutukseen. Tähän on myös tämmöne epäsuora lähestyminen, mitä esimerkiksi Afganistanissa tai muissa, Irakissa, missä on länsimaat taistellu erilaisia terroristiorganisaatioita vastaan. Tää on nähtävissä myös Afrikassa, varsinkin Malissa. Nämä ei niin organisoituneet aseelliset joukot ovat käyttäneet tämänkaltaista toimintaa. Eli mahdollisimman suurella hyötysuhteella.

Nyt Ukrainassa, kun he ovat saaneet esimerkiksi näitä pst aseita, niin ne on kohtuu helppo miesvoimin liikuttaa, mahdollistaa pienten osastojen toiminnan. Ja näin ollen saadaan erittäin hyvä sanotaanko vaihtosuhte, joka sitten on yksi sellanen tekijä, jota tää epäsymmetrinen taistelu periaatteessa tarvitsee toteutuakseen.

Marko Palokangas: Elias otti esille tämän länsimaisen tuen, joka on pitkälti ollut siis aseellista tukea, ampumatarvikkeita, taloudellista tukea. Mut siellähän on sisällä itse asiassa Eliaksen ensimmäiseen avauspuheenvuoroon viitaten ni siel on myöskin tiedolla iso merkitys. Eli immateriaalinen tuki Ukrainalle, joka on esimerkiksi tiedustelutiedon kehityksessä annettu, niin silläkin on merkitystä. Vai miten Elias näet tämän?

Elias Oikarinen: Joo, kyl mä sanoisin, että sillä on merkitystä. Se, että tietenkään että miten se tuki tulee ja millä tavoin sitä toteutetaan, niin se on niitä suojattavia tietoja, joita tossa informaatioympäristössä Ukraina on hyvin suojannu. Eliikkä heillä on operaatioturvallisuus hyvin hallussa ja sitten se informaatiotilan hallinta hyvin hallussa.

Ja nää mun näkökohdat on siis ehkä alustavia tutkimuskohteita innokkaille tutkijoille. Mutta kyllä esimerkiksi merielementeissä ja rannikkopuolustuksessa yksittäistapauksena Moskovon upottaminen, tiedustelun ja vaikuttamisen ketju, sotataidollinen osaaminen ja hämäys ja pikkuisen onnea mukana on ehkä semmonen elementit, jossa tiedustelulla, jollei ollu ratkaiseva merkitys ja uudella rannikko-ohjustekniikalla, niin oli sillä ainakin merkittävästi taistelua tukeva elementti.

Pasi Autio: Tohon tietoon vielä se, että sillä tiedolla mahdollistetaan ennen kaikkea tämmönen epäsymmetrinen vaikuttaminen. Avainasemaan nousee se viive, miten nopeasti se esimerkiksi länsimaitten tuottama tieto, oli se sitten raakaa tai

analysoitua, saavuttaa Ukrainan jonkunnäköisen johtamiskeskuksen tai järjestelmän, jossa sitä pystytään hyödyntämään ja sitten tekemään sitä maailmasta, josta tää Moskva nyt on mainio esimerkki. Mutta meillä ei oo tietoa siitä tiedonkulun viiveestä ja tiedon luonteesta.

Marko Palokangas: Josta itse asiassa tullaan Pasi sinun aikanaan tekemään diplomityöhön yleisesikuntaupseerikurssilla, jossa käsittelit kolminaisuutta tieto, tilannekuva, tilanneymmärrys. Ja siinähan, kuten sanoit, niin juuri tämä aikaviive tai aikatekijä on yksi kriittinen seikka, jota pitää hallita ja osata hyödyntää oikea-aikaisesti. Aika, tila, paikka taistelussa ratkaisee.

Elias Oikarinen: Tässä tietysti aika on tärkeä ja aika on sotilaallisen tilannekuvan kannalta ehdottomasti kriittinen tekijä. Mutta se, mikä mun mielestä on olennaista, jos tietysti verrataan, nyt referenssinä ei kannata pitää mitä Venäjän sotataitoo nyt, vaan mitä se on ehkä tulevaisuudessa. Koska he ovat fiksuja yleisesikuntaupseereita ja he varmasti korjaavat puutteensa. Niin kysymys on tietysti tää motivaatio, mutta kysymys on myös rakenteista. Eli siellä on harjoiteltu, treenattu. On rakenteet, jolla mahdollistetaan se kaikki avun hyödyntäminen. Jos sitä apua ei tule, niin pystytään jatkamaan ainakin tyydyttävästi omin voimin. Eli Ukrainan suorituskykyä on rakennettu vuodesta 14 lähtien ihan selkeästi. Että ei tämä tyhjän ja pelkän maanpuolustustahdon päällä lepää.

Marko Palokangas: No nyt aika isoja kysymysmerkkejä liittyy, kuten hyvin molemmat viittasitte siihen, että meillähan ei faktista tietoa vielä ole. Siinäkin tulee aikaviive ennen kun me saamme kunnollista tutkimustietoa sodasta Ukrainassa ja sen eri tapahtumien vaikutuksesta toiseen ja syy-seuraussuhteista.

Mutta yksi asia, joka on ollut jo tässä viime aikoina useammankin tutkijan mielessä ja ennen kaikkea meidän kuulijoiden ajatuksissa kysymysmerkinä. Mistä johtuu se, että Venäjän asevoimat on menettänyt 10 korkeaa sotilasjohtajaa, siis kenraalia, tuolla taistelukentällä taisteluissa? Onko se Ukrainan puolustusvoimien puolelta ollut tapa vaikuttaa epäsuorasti siihen Venäjän asevoimien kykyyn jatkaa taistelua? Vai näättek te, et tähän liittyy minkäänlaista epäsuoraa lähestymistapaa, jonka takana olisi tarkoituksenmukaisesti se kahdeksan vuoden aikana hankittu osaaminen ja valmistautuminen tähän tulevaan sotaan? Miten te näätte, Elias?

Elias Oikarinen: Nää on juuri sellaisia asioita, jota mä en mielellään lähtis spekuloidaan. Mutta koska spekulointipallo on heitetty, niin otetaan kiinni.

Marko Palokangas: Analysoidaan, ei spekuloida.

Elias Oikarinen: Analysoidaan, mutta siihenkin pitäis olla jonkinlaisia vahvistettuja minimifaktoja. No vahvistettuja minimifaktoja on, että noin tusina venäläistä kenraalia on tapettu. Jos otetaan pois sitten Venäjän armeijasta juontuvat tekijät, niin silloin voidaan nähdä kyllä tarkoituksellista toimintaa. Ja tässä meillä on semmosia asioita, joista emme vielä tiedä, että mitä tiedämme.

Esimerkiksi mikä on Ukrainan asevoimien näkymä spektriin ja spektrin hallintaan. Mitä tietoa sieltä saadaan. Miten tiedustelun maalittamisketju etenee ja mitä suorituskykyä sitten käytetään. Että missä merkityksessä on esimerkiksi

erikoisoperaatiotaidot tai tiettyjen täsmäasejärjestelmien tai ihan normaalin tulenkäytön sitominen näihin mahdollisiin havaintoihin arvokkaista henkilökohteista. Mut tässä selkeästi palaneen käry haisee ja sitä varmasti tulevaisuudessa nuoret tutkijat rientää tutkimaan.

Marko Palokangas: Haluaako Pasi jatkaa?

Pasi Autio: Sillä tavalla, että mikä on mahdollistanu tän, ni vähän niinku yksinkertaistetusti se, mitä mä oon ymmärtäny, ni venäläisessä sotataidossa, kun operaatiota suunnitellaan, ni ensiksi suunnitellaan se liike ja sitten siihen laitetaan joukot paikalleen. Nyt kun se liike on siitä puuttunut, on ollut vaan joukkoja, niin se on aiheuttanu sitten tämmösen säätämisen, johon niitä johtajia on tarvittu. Ja sitten heidän tämä sanotaanko säätäminen ja liikkumattomuus on tehnyt heistä alttiita. Jolloin on tarjoutunu mahdollisuus.

Se, että kuinka nopeasti tää on Ukrainassa hoksattu ja onko siihen saatu tukea esimerkiksi erilaisesta spektristä tulevasta tiedosta, mihin Elias viittas, sitä me ei tiedetä. Mutta jos ei tehdä niinkun on pohdittu ja harjoiteltu, niin sit se pakka menee sekasin. Ja silloin altistutaan sitten virheille tai maaliksi.

Marko Palokangas: Yksi oikeastaan ja samalla viimeinen teema, jonka haluan nostaa esille keskusteluun, on tämä sodankäynnin luonne. Ja ennen kaikkea sen sodankäynnin eri piirteet, joita nyt Ukrainassa olemme nähneet. Teillä on molemmilla kokemusta, ihan omakohtaistakin kokemusta, kumouksellisista taistelijoista, jotka ovat toiminnassaan hyvin pitkälle nojautuneet matalan teknologian asejärjestelmiin, tienvarsipommeihin, improvisoituihin räjähteisiin ja niin edelleen.

Nythän tästä sodastakin jo vielä viime vuoden puolella merkkejä oli ilmassa, että jotain on tapahtumassa ja varmasti monessa paikassa odotettiin, että tässä käytetään korkeaa teknologiaa ja taistelut ovat hyvin lyhyet, koska ne ratkaistaan täsmäaseilla maalla, merellä, ilmassa. Käytetään niitä kaikkia uudenaikaisimpia suorituskykyjä, mitä on esimerkiksi Venäjän asevoima testannu Syyriassa menestyksellisesti.

Niin nythän viimeisen kolmen kuukauden aikana olemme nähneet, että sota on ollut itse asiassa hyvinkin tavanomaista asejärjestelmien käyttöä. Voima vastaan voima, lyhyt liikesota muuttui hyvin nopeasti kulutussodaksi, jota nyt käydään. Jopa Venäjän asevoimien puolelta tuhoamissodaksi.

Näätteks te näitten omien esimerkkien ja kokemusten kautta vaikka nyt Pasi Afganistanin suunnalta, niin onko tää yllättävää, että nykyaikaisessa sodassa käytetäänkin hyvin yksinkertaisia asejärjestelmiä ja menetelmiä ja jopa taktiikkaa?

Pasi Autio: No se, että menetelmät on yksinkertaisia mun mielestä kumpuaa siitä, että se koulutustaso, jolla mahdollistettais vaativammat suurempien joukkojen koordinoitua liikkeitä, se ei ole ollu riittävä. Jos ei oo riittävästi osaamista isojen joukkojen todellisesta taistelun johtamisesta, niin sitten pitää mennä yksinkertasiimpiin keinoihin.

Marko Palokangas: Venäjän asevoimilla on myöskin kokemusta viimeaikaisista sodista. Jos mennään ihan viimeaikaisin kokemus on varmasti sieltä Syyriasta,

jossa se vastustaja on hyvin toisenlainen ku Ukrainassa nyt on. Toisaalta Wagner Group osana ehkä Venäjän suurvaltapolitiikkaa on toiminut Afrikassa. Ja vielä taaksepäin kun mennään ajassa, niin Afganistanin sota ja monet muut ovat tuoneet Venäjälle kokemusta. Onks Venäjä oppinu näistä sodista mitään tai kriiseistä, viimeaikaista kriiseistä, vai toimiiko se tavallaan sen mukaan, mitä se on omiin doktriineihin ja oppaisiinsa kirjoittanut? Miten te näette tän asian? Mites Elias?

Elias Oikarinen: Asiat voi olla niin tai näin. Mä en tuijottas nyt liian paljon tähän tilanteeseen, koska tää kehittyy. Mä sanoisin, että onko venäläinen poliittinen päätöksenteko oppinu mitään, on se kysymys. Ei välttämättä se, miten sitä asevoimaa käytetään. Se harhakuva varmaan päätöksentekijöillä voi olla, ei sotilailla, on se, että jos ollaan ulkomaan operaatioissa, jossa on teknisesti ja määrällisesti alivoimainen vastustaja, joka käyttää epätavanomaisen sodankäynnin keinoja ja tunnetaan itse itsensä ylivoimaiseksi, se on tavallaan helppo nakki. Mutta silloin kun tulee tasavertainen vastustaja, niin se vaatii vähän erilaisii toimenpiteitä. Mä kyllä odottasin. Venäläinen sotataito on aina osannut yllättää tavalla tai toisella.

Marko Palokangas: Eli malttia tässäkin tulkinassa. Onko Pasila tähän lisättävää tai kommentoitavaa?

Pasi Autio: Niistä operaatioista vaikka Syyriassa, ni sehän on meillä tiedossa, että Venäjä on siellä joukkojaan käyttäny ja saanu paljon kokemusta. Se, mikä tässä mua vähän pohdituttaa, on se, että venäläiset on käyttäny Syyriassa myös kohtuullisen paljon ilma-asetta ja siel on lentäjät saaneet kokemusta. Mutta tää ilma-aseen käyttö tässä Ukrainan operaatioissa on ollu kohtuullisen pientä ja sillä ei oo sillä tavalla tuettu maajoukkoja kun me ollaan ehkä kuviteltu, että sitä tukea käytettäisiin. Miks näin on, niin siitä ei vielä pysty sanomaan.

Elias Oikarinen. Toi on hyvä pointti, Pasi. Ja kyllä nyt täytyy sanoa, että Ukrainan ilmatorjuntakalustolla on ollu aidosti merkitystä. Että tässä ehkä aikaisemmin, kun oli Suomessa tämä tärkeä kansallinen hävittäjähankinta, asetettiin vastakkain hävittäjäsuorituskyky ja ilmatorjunnan suorituskyky. Niin voidaan nytkin, joka Ukrainan tilannetta kattoo, että ne on toisiaan täydentäviä, ei toisiaan poissulkevia. Ja tää on valitettavasti hyvä esimerkki siitä.

Marko Palokangas: Hyvät kuulijat, keskustelua voisi jatkaa vaikka kuinka pitkään tästä aiheesta. Mutta yhteenvetona voitaneen todeta, että jokaisessa sodassa löytyy epätavanomaisia, epäsymmetrisen sodankäynnin piirteitä. Se lopullinen tulkinta Ukrainan sodasta kenties jää vielä pitkän ajan päähän. Mutta olemme nyt jo tässä löytäneet muutamia esimerkkejä tästä karmeasta sodasta, jossa siis kuitenkin lopullinen kärsijä on ihminen, siviilit ja koko Euroopan turvallisuus. Keskustelu ja tutkimus, analysointi näiden asioiden parissa varmasti jatkuu. Tässä vaiheessa haluan kiittää teitä molempia, Pasi kiitos sinulle -

Pasi Autio: Kiitoksia.

Marko Palokangas: - ja kiitos Elias hyvästä keskustelusta.

Elias Oikarinen: Kiitoksia.

Marko Palokangas: Palaamme sotataidon ytimen seuraavissa jaksoissa. Kiitoksia.

[musiikkia]